

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0047-17
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Маріупольський державний університет
ID ОП у ЄДЕБО	23960
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Системний аналіз, магістр, 12 Інформаційні технології, 124 Системний аналіз
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://mdu.in.ua/Ucheb/lits/samootsinka/vidomosti_pro_samooc_injuvannja_sa.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Шуда Ірина Олександрівна
Члени експертної групи	Рак Тарас Євгенович, Конкін Станіслав Валерійович
Залучений представник роботодавців	
Спостерігачі	
Дати виїзду до ЗВО	28.11.019 - 30.11.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	програма на сайті ЗВО не опублікована на момент приїзду групи
Дата надходження звіту до Національного агентства	

Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	
--	--

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

Обґрунтування:

Підстав для відмови у акредитації не виявлено. Аналіз відомостей самооцінювання, інформації на офіційному сайті, документів, які додатково надав ЗВО, критичних невідповідностей не виявив. Перешкод у діяльності експертної групи з боку ЗВО не було. Всі документи на запит експертів ЗВО надав у повному обсязі.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відобразити зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

В цілому освітня програма та освітня діяльність за нею відповідають Критеріям акредитації. Є зауваження до певних її аспектів, які не мають критичного впливу на якість реалізації ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

До сильних сторін програми можна віднести такі:

- специфіка регіону та перспективи його розвитку можуть свідчити про потребу фахівців, підготовлених за такою освітньою програмою, в найближчі роки;
- відсутність подібних або суміжних конкурентних освітніх програм в регіоні;
- впроваджені процедури, інструменти та система заходів забезпечення і пропагування академічної доброчесності;
- залучення до викладання дисциплін науково-педагогічних працівників з інших ЗВО;
- доволі добре розвинена матеріально-технічна база.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ОП має низку слабких сторін, які потребують вдосконалення. Для підвищення якості освітнього процесу комісія рекомендує:

- вдосконалити механізм реалізації індивідуальної освітньої траєкторії студентів, розширити перелік та частку освітніх компонентів за вибором студента, в тому числі з інших освітніх програм;
- під час вивчення дисциплін посилити ті види діяльності, які забезпечують формування soft skills компетентностей;
- розширити практику застосування проектних методів навчання (проектних робіт);
- зважаючи на специфіку спеціальності, передбачити можливість зарахування результатів неформальної освіти (зокрема, сертифікаційних та внутрішніх навчальних курсів ІТ-компаній);
- запровадити практику підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників на базах роботодавців, зокрема ІТ-компаній (як місцевих, так і у інших регіонах), в контексті розвитку професійних та соціальних навичок;
- розробити та впровадити системну періодичну процедуру вивчення позицій та потреб стейкхолдерів і процедуру періодичної експертизи ОП представниками роботодавців для перегляду змісту програми і її компонентів;
- визначити максимально допустиму, в обґрунтованих межах, кількість дисциплін, які викладаються науково-педагогічним працівником впродовж семестру;
- більш широко впроваджувати електронні засоби підтримки навчального процесу (наприклад, на платформі Moodle).

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Університет має розроблений Стратегічний план розвитку на 2016-2020 роки, який розміщено на офіційному сайті університету. Освітня програма має доволі чітко сформульовані цілі, які, в загальному, відповідають стратегії розвитку університету. Освітня програма є досить типовою. Унікальність визначається в основному на рівні університету та, загалом, у регіональному вимірі, в контексті потреб ринку праці в регіоні.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

У самоаналізі ЗВО задекларовано врахування позицій і потреб студентів, роботодавців та академічної спільноти. Зокрема, на етапі проектування ОП залучались студенти ОС Бакалавр спеціальності 124 Системний аналіз, проводились консультації із потенційними роботодавцями: ТОВ «Інтегровані системи безпеки» (м. Маріуполь), ПАТ «МАРІУПОЛЬГАЗ» (м. Маріуполь), КП «Маріупольське трамвайне-тролейбусне управління» (м. Маріуполь), ГУ ДФС у Донецькій області (м. Маріуполь), Маріупольське об'єднане управління ПФУ Донецької області (м. Маріуполь), ПрАТ «ММК ім. Ілліча» (м. Маріуполь), ПрАТ «МК «Азовсталь» (м. Маріуполь). Також, проводились консультації з представниками інших ЗВО: Куценко О.С., д.т.н., професор, завідувач кафедри системного аналізу та інформаційно-аналітичних технологій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Лисенко Ю.Г., д.е.н., член-кореспондент НАН України, професор, директор навчально-наукового інституту інноваційних інформаційних технологій ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», Федосова І.М., д.пед.н., професор, завідувач кафедри комп'ютерних наук ДВНЗ «ПДТУ», Неласа Г.В., к.т.н., доцент кафедри захисту інформації Національного університету «Запорізька політехніка».

Гарант програми не змогла пояснити які рекомендації стейкхолдерів та яким чином були враховані при проектуванні ОП.

На сайті університету є позитивні рецензії на, як зазначено, тимчасову ОП від начальника відділу управління якістю ДП «Маріупольський морський торгівельний порт» к.е.н.

С.Г.Зінченка та завідувача кафедри системного аналізу та інформаційно-аналітичних технологій НУ “Харківський політехнічний інститут”, д.т.н., професора О.С.Куценко.

В університеті запроваджено опитування студентів засобами online-форм з метою вивчення їх думки стосовно організації освітнього процесу і життєдіяльності університету загалом.

Анкети та результати опитувань комісії не демонструвались у зв’язку з тим, що опитування нещодавно закінчилось і доступ до анкет закритий, а результати поки що не опрацьовані.

Під час спілкування з фокус-групою студентів здобувачі не змогли пояснити чи враховувались їх побажання при формуванні ОП і не висловили побажань щодо покращення ОП.

Оскільки це перша акредитація, випускників ОП немає. Однак, задекларовано вивчення думки випускників бакалаврату спеціальності системний аналіз.

Представники роботодавців (Національна поліція, підрозділи кіберполіції та ТОВ «Інтегровані системи безпеки») на зустрічі підтвердили співпрацю з університетом як бази практики та окремі консультації з кафедрою стосовно програмних результатів навчання студентів ОП.

ОП програма за час реалізації не змінювалась.

Доцільно розробити та запровадити систему періодичного вивчення думки та потреб стейкхолдерів ОП і порядку впровадження їх пропозицій.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Проектна група при проектуванні ОП брала до уваги регіональні особливості ринку праці та перспективи розвитку регіону з урахуванням соціально-політичних аспектів (створення та розвиток ІТ-кластеру Маріуполя, ІТ-хабів тощо).

Для формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було проведено аналіз та узагальнення подібних ОП магістерського рівня у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Національному університеті «Харківський політехнічний інститут», Придніпровській державній академії будівництва та архітектури, Національному університету «Запорізька політехніка».

Фактів аналізу і врахування досвіду іноземних освітніх програм не виявлено.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 124 Системний аналіз за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відсутній.

Аналіз змісту ОП дає підстави стверджувати, що програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильною стороною ОП є практична відсутність в регіоні подібних або суміжних ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Рекомендуємо:

- модифікувати опис мети і цілей ОП з урахуванням знань, умінь, навичок та виділити особливості ОП,
- розробити системну періодичну процедуру реального вивчення позицій та потреб стейкхолдерів,
- визначити процедуру систематичної періодичної експертизи ОП представниками роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Загалом, ОП потребує більш чіткого формулювання цілей та визначення своєї оригінальності, особливо в регіональному контексті, та потребує впровадження практики системного вивчення позицій і потреб роботодавців. В загальному, тенденція розвитку ОП в регіональному вимірі є перспективною.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Загальний обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС і відповідає Закону України “Про вищу освіту”. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 124 Системний аналіз за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відсутній.

ОП розміщена на сайті університету http://mdu.in.ua/Ucheb/OPP/mag/sistemnij_analiz.pdf

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП має чітку структуру, освітні компоненти поєднуються в доволі чітку логічно зв’язану систему. Аналіз робочих планів навчальних дисциплін показав, що заявлені цілі та заплановані програмні результати навчання практично повністю відображені в освітніх компонентах.

Є окремі зауваження. У самоаналізі ЗВО зазначено, що особливості ОП “полягають у розвитку перспективних напрямів комп’ютерного моделювання процесів розробки сучасних програмних комплексів і систем підтримки прийняття рішень...”, однак, у навчальному плані передбачена лише одна дисципліна “Математичне моделювання соціально-економічних систем” об’ємом 6 кредитів, яка стосується моделювання. Тому комісія вважає, що така заявлена особливість програми не повністю відображена у навчальному плані.

Дещо випадає з загальної структури дисципліна “Захист інформації в комп’ютерних системах”, яка внесена до нормативного блоку професійних дисциплін. Роботодавці висловили зацікавленість у фахівцях з компетентностями, які досягаються в межах цієї компоненти ОП. Однак, на думку комісії, доцільніше перенести цю компоненту у блок вибіркових дисциплін.

В межах дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень” вивчається тема “Академічна доброчесність та боротьба з академічним плагіатом” об’ємом 16 навчальних годин. Виникають сумніви щодо доцільності виділення такої кількості годин на цю тему. На магістерському рівні компетентності студентів за цією темою повинні бути досягнутими до початку навчання або досягатись в рамках самостійної роботи.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Компоненти ОП забезпечують реалізацію заявлених цілей програми та відповідають предметній області спеціальності 124 Системний аналіз. На підставі аналізу змісту компонент ОП (робочих планів навчальних дисциплін), можна зробити висновок, що вони відповідають об’єкту вивчення і відображають теоретичний зміст, методи, методики та технології предметної області.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Загалом навчальним планом ОП передбачено вибір студентами дисциплін загальним обсягом 24 кредити ЄКТС. Це відповідає вимогам законодавства. З них всі дисципліни блоку професійної підготовки. Вибір дисциплін здійснюється шляхом вибору однієї дисципліни з кожного з п'яти запропонованих блоків дисциплін. Процедура вибору є доволі прозорою і зрозумілою та регламентується Положенням про організацію освітнього процесу. Розроблений каталог елективних дисциплін на сайті, який доступний під час процедури вибору дисциплін.

Перед прийняттям рішення про вибір дисциплін студенти отримують інформацію про них від представників деканату і кафедр. ОП і робочі програми дисциплін знаходяться у відкритому доступі на офіційному сайті університету.

Разом з тим, при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії практично не відображена можливість залучення до вибору здобувачів інших ОП, а також відсутня можливість вибору дисциплін з інших ОП. Наявність можливості такого вибору дозволила б розширити реальну реалізацію вільного вибору дисциплін студентами, особливо з огляду на невелику кількість студентів ОП (7 на першому курсі та 9 на другому).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

У ОП передбачено науково-дослідну практику загальним обсягом 18 кредитів, яка передбачає і виконання магістерської кваліфікаційної роботи. Визначення мети, завдань та змісту практичної підготовки відбувається на основі співпраці з роботодавцями, що було підтверджено на зустрічі з їх представниками. Базами практики є можливі роботодавці, такі як : ТОВ «Інтегровані системи безпеки», ПАТ «МАРІУПОЛЬГАЗ», Департамент кіберполіції Національної поліції України (м. Київ), КП «Маріупольське трамвайне-тролейбусне управління», ГУ ДФС у Донецькій області, Маріупольське об'єднане управління ПФУ Донецької області. Співпраця підтверджується відповідними укладеними договорами. Зміст практики студентів узгоджується в кожному конкретному випадку з базою практики. Аналіз договорів про проходження практики, програм і звітів з проходження практики, а також зустрічі зі студентами і роботодавцями підтвердили дієвість практичної підготовки.

Позитивною практикою є залучення баз практик до формування тематики та виконання магістерських кваліфікаційних робіт.

Відповідно до навчального плану вся практика зосереджена у 3-му навчальному семестрі. На думку комісії, доцільно було б розглянути можливість розподілу практики і впродовж першого та другого семестрів.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП передбачає набуття студентами соціальних навичок. В окремих дисциплінах задекларовано застосування методик для розвитку навичок комунікації, командної роботи тощо та розвиток відповідних компетентностей. Однак, зустрічі з гарантом, викладачами та студентами показали, що комплексного та системного підходу до забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок студентами поки немає. Кафедрою проводиться низка конференцій та круглих столів, до яких залучаються студенти програми. Це дає можливість лише окремих студентам розвивати певні соціальні навички.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 124 Системний аналіз за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відсутній. Слід відмітити, що на ОП надано позитивну рецензію одним з розробників стандарту за цією спеціальністю за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти д.т.н., професором Куценком О.С., завідувачем кафедри системного аналізу та інформаційно-аналітичних технологій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

У У навчальному плані самостійна робота студентів становить 67% загального обсягу часу в межах дисципліни. Зміст самостійної роботи зазначено в робочих програмах дисциплін, а також відображено у методичних матеріалах, що підтверджено аналізом цих документів. ЗВО передбачає додаткові 2 дні на тиждень для самостійної роботи студентів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється. У положеннях ЗВО дуальну форму освіти не передбачено.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

До позитивних сторін і практик можна віднести продуману, чітку і прозору процедуру вибору студентами вибіркового дисциплін, доволі широку мережу баз практик, тісну взаємодію з базами практик при виборі тематики і підготовці магістерської кваліфікаційної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

До недоліків можна віднести нижнє обмеження мінімальної кількості студентів у групі, що вивчає вибірково дисципліну, слабка реалізація вибору дисциплін здобувачами з інших ОП і навпаки - здобувачами цієї ОП дисциплін з інших ОП. Це підтвердилось під час зустрічей зі студентами. У зв'язку з цим, рекомендуємо розширити перелік вибіркового дисциплін та вдосконалити механізм вибору дисциплін студентами інших спеціальностей. Для кращого інформування студентів стосовно змісту вибіркового компонентів рекомендуємо додати анотації дисциплін на навчальному порталі з вільним доступом до них. Для розвитку soft skills рекомендується розробити комплексний підхід до формування таких навичок в межах наявних дисциплін і практики, а також розширити використання відповідних методик під час викладання дисциплін. Доцільно переглянути кількість навчального часу, який виділений на вивчення теми "Академічна доброчесність та боротьба з академічним плагіатом".

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

При оцінці відповідності показників Критерію до уваги бралися самоаналіз, наявні документи та результати зустрічей. Аналіз виявив окремі недоліки у формуванні цілей програми та їх відображенні в змісті освітніх компонент та у процедурі формування індивідуальної освітньої траєкторії. Загалом, керівництво університету та факультету

усвідомлюють проблеми та напрямки розвитку ОП в контексті Критерію 2. Зокрема, у зв'язку з посиленням уваги до регіону від керівництва держави, закордонних партнерів, розвитком ІТ-галузі (за останні роки створено ІТ-кластер, ІТ-хаби тощо) зростають перспективи та можливості розвитку ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація про правила прийому розміщена на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила (вступ 2019) відповідають всім критеріям толерантності, не містять дискримінаційних положень. Правила структуровані, чіткі і зрозумілі. Правила прийому також враховують ряд пільг при вступі для окремих категорій громадян (розділ VIII Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми і зміст вступних випробувань в межах компетенції ЗВО відповідають рівню вхідних компетенцій для навчання на ОП. Врахування особливостей навчання за ОП відображено у програмі фахового вступного іспиту зі спеціальності.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється низкою внутрішніх документів університету: Положенням про порядок переведення, поновлення та вступу на паралельне навчання; Інструкцією про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін; Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність. Положення є доступні на сайті університету для всіх учасників

освітнього процесу. Прецедентів зарахування результатів, отриманих в інших закладах освіти, на ОП, що акредитується, ще не було. Аналіз цього на факультеті не здійснювався.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

На ОП практики визнання результатів неформальної освіти не було, разом з тим, викладачі розуміють доцільність її використання і готові застосовувати це фактично, а студенти зацікавлені у таких практиках. Методичній раді факультету рекомендується формалізувати процедуру зарахування результатів навчання, отриманих за програмами неформальної освіти такими, як масові відкриті онлайн-курси Prometheus, Coursera, EdX та ін., а також зараховувати результати навчання на сертифікаційних курсах ІТ-компаній, таких як Microsoft, Cisco, Oracle тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

До сильних сторін і позитивних практик Критерію 3 можна віднести доступність і чіткість Правил прийому, відображення механізму визнання результатів навчання в інших закладах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Явних слабких сторін Критерію 3 не виявлено. Рекомендуємо розробити правила і процедури зарахування результатів навчання у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

ЗВО надає всі необхідні документи з описом умов вступу та визнання результатів навчання в інших закладах. Експертна група вважає, що ОП загалом відповідає вимогам в розрізі Критерію 3, а виявлені недоліки є не критичними.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітній процес проводиться традиційно, у вигляді лекцій, мультимедійних лекцій, практичних занять, лабораторних робіт, індивідуальних навчальних занять, самостійної роботи (підготовка есе, презентацій, проєктів, рефератів, науково-дослідної практики та кваліфікаційної роботи) на основі підручників, навчальних посібників та конспектів лекцій, консультацій з викладачами. Із інновацій, зі слів студентів, застосовуються лекції-діалоги, групова робота над кейсами. Студентоцентрований підхід реалізується за рахунок вибору навчальних дисциплін (33% загалом в межах ОП); участі в управлінні університетом (члени рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, науково-методичної ради, вченої ради); забезпечення академічної мобільності ЗВО. Загальна оцінка студентами за результатами опитування щодо якості освітніх послуг ЗВО задекларована досить висока - 76,2% студентів «повністю» або «скоріше» задоволені своїм навчанням в університеті. На основі аналізу результатів контролю знань здобувачів вищої освіти робиться висновок, щодо зрозумілості обраних форм і методів навчання.

Анкети експертам не були надані у зв'язку з тим, що опитування нещодавно закінчилось і доступ до анкет закритий, а результати поки що не опрацьовані. Результати опитування викладені на сайті МДУ у вигляді презентації від 01.12.2019 р.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Інформація про ОП, графік навчального процесу на поточний навчальний рік, графік екзаменаційної сесії оприлюднені на сайті ЗВО. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОП міститься в робочих програмах навчальних дисциплін, програмі науково-дослідної практики, та оприлюднені на Навчальному порталі університету <http://moodle.mdu.in.ua/course/index.php?categoryid=430>. У програмах досить докладно описуються критерії і кількість балів за кожне завдання. Екзамени та заліки оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Національні оцінки «Зараховано», «Відмінно», «Добре», «Задовільно», оцінки ЄКТС «А», «В», «С», «D», «E» та бали від 60 до 100 за 100-бальною шкалою проставляються екзаменаторами у відомість обліку успішності та залікову книжку. Державна атестація на ОП здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи, відповідно до вимог освітньої програми, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії, Положення про диплом з відзнакою

Маріупольського державного університету. Інформація про порядок проведення поточного (тематичного, модульного) і підсумкового контролю відповідно до вимог ЄКТС викладена в Положенні про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти, що розміщено на сайті МДУ. Студенти мають доступ до всієї необхідної інформації.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі вищої освіти мають змогу долучатися до науково-дослідної роботи кафедри математичних методів та системного аналізу, співпрацювати з викладачами у процесі підготовки наукових і конкурсних робіт. Результати таких досліджень представляються у доповідях на наукових конференціях різних рівнів, публікаціях тез у збірниках матеріалів конференцій. Обов'язковою умовою для магістра є наукова публікація. За тематикою комплексної науково-дослідної теми кафедри математичних методів та системного аналізу «Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини» (2015-2019 рр. №015U003034) здобувачі вищої освіти приймають участь у конференціях різних рівнів, наукових круглих столах та конкурсах наукових робіт різних рівнів. Запрошення провідних науковців та практиків для гостьових лекцій дає змогу магістрам з системного аналізу набувати практичного досвіду та використовувати його під час написання кваліфікаційної роботи, що сприяє поєднанню навчання і досліджень під час реалізації ОП. Студенти не змогли пояснити свій вклад у наукову роботу кафедри, але назвали науковців із Київського національного університету, Запорізького національного університету, Донецького національного університету (Вінниця), які проводили у них заняття. Відмітили і окремі зустрічі з роботодавцями та лекцію, яку проводив інспектор відділу кіберполіції.

Комісія рекомендує створити комплексний підхід та розширити практику використання індивідуальних та групових проектних робіт з дослідницько-аналітичною складовою в межах дисциплін або міждисциплінарних для забезпечення інтегральних професійних компетентностей.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

У звіті самооаналізу задекларовано оновлення змісту дисциплін на основі результатів наукових досліджень викладачів. Наприклад, теоретичним підґрунтям оновлення змісту навчальної дисципліни «Математичне моделювання соціально-економічних систем» у частині вивчення моделей та методів управління фінансовими системами стали дисертаційні дослідження Т.В. Шабельник «Моделі маркетинго-орієнтованого управління

фармацевтичним підприємством» (2017 рік). Під час викладання теми «Сутність методів штучного інтелекту» навчальної дисципліни «Інтелектуальний аналіз даних» було доповнено науковими доробками О.Ю. Мінца (Методологія моделювання інноваційних інтелектуальних систем прийняття рішень в економіці, 2017 рік). На зустрічі з гарантом було повідомлено, що зміни і оновлення ОП не проводились, оскільки програма реалізується вперше. Тому у самоаналізі не цілком коректна інформація. Дисципліни розроблялись на основі результатів наукових досліджень викладачів, а не оновлювались. Робочі програми курсів затверджені рішенням кафедри 27 серпня 2019 року.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті активно розвивається міжнародне співробітництво. У 2018 році університет відвідали 30 офіційних іноземних делегацій. Станом на кінець 2018 року університетом підписано 115 угод про співробітництво з іноземними партнерами. Кафедра математичних методів та системного аналізу підтримує тісні ділові контакти з провідними вітчизняними та зарубіжними вченими-управлінцями, закладами вищої освіти Польщі, Греції, Франції: Угода щодо навчання за програмою подвійних дипломів між МДУ та Полонійною Академією в Ченстохові (Польща); Угода щодо навчання за програмою подвійних дипломів між МДУ та Університетом Овернь - Клермон (Франція); Угода щодо академічного обміну студентів та викладачів між МДУ та Афіньським національним університетом імені Каподистрії (Греція); Угода щодо академічного обміну студентів та викладачів між МДУ та Янінським університетом (Греція).

Двоє викладачів пройшли міжнародне стажування у Польщі. Один студент спеціальності системний аналіз, навчаючись на бакалавраті, паралельно закінчив Полонійну Академію в Ченстохові і зараз є студентом спеціальності системний аналіз ОР магістр. Також на ОР бакалавр зараз навчаються 4 іноземних студенти, які у подальшому планують навчатись на вищому ОР. В університеті працює програма ERASMUS+, до якої з часом можуть бути залучені співробітники та здобувачі кафедри.

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

В університеті активно працює студентське самоврядування. Студенти мають можливість обирати освітню траєкторію (33% вибіркової дисципліни). Існування навчально-методичних комплексів дисциплін, які розміщені на Навчальному порталі університету допомагає студентам мати уявлення про дисципліну, компетенції, вимоги і критерії оцінювання. Кафедра активно співпрацює з різними університетами України і здобувачі мають змогу навчатись у викладачів цих університетів. Є можливість співпраці з іноземними

університетами. У зв'язку з регіональними особливостями і унікальністю даної ОП у цьому регіоні є можливість розширення контингенту здобувачів вищої освіти за рахунок здобувачів ВО з окупованих територій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Мала кількість студентів, що навчаються на ОП: 1-й курс - 7 студентів, 2-й - 9. Необхідно звернути увагу на вивчення іноземної мови на ОР бакалавр, оскільки деякі бажаючі навчатись на ОР магістр не змогли здати ЄВІ з англійської. Заняття з іноземної мови за професійним спрямування, зважаючи на специфіку спеціальності, рекомендуємо проводити окремим потоком для студентів ОП, не об'єднуючи їх зі студентами інших спеціальностей. Викладачам бажано застосовувати більше інноваційних методів викладання, зокрема таких, які сприяють розвитку соціальних компетентностей. У зв'язку з перспективами розвитку ІТ технологій у регіоні (недавній візит президента, перспективи залучення інвестицій в регіон, створення ІТ-кластера та ін.) розширити співпрацю з ІТ-компаніями та залучення представників ІТ-компаній для викладання професійних дисциплін, а здобувачів до проектів і стартапів, які мають прикладне значення для розвитку міста. Рекомендувати систематично проходити стажування викладачам дисциплін професійного спрямування у компаніях роботодавців.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

ОП має недоліки, що є не критичними. Загалом форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та результатів навчання. Викладачі розуміють проблеми та потреби реалізації студентоцентрованого підходу. Керівництво університету і факультету орієнтовані на розвиток співпраці з роботодавцями.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

На ОП застосовуються наступні форми контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий, контроль залишкових знань та державна атестація. Це відповідає «Положенню про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ», що розміщено на сайті МДУ. У робочих програмах дисциплін чітко і

зрозуміло описані критерії оцінювання знань здобувачів ВО. Здобувачі мають доступ до робочих програм і розуміють форми та критерії оцінювання (з бесід з фокус-групами).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти за цією спеціальністю за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відсутній. Атестація здобувачів проводиться у вигляді виконання та публічного захисту магістерської кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота перевіряється на плагіат за допомогою програмного забезпечення Unicheck.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила проведення контрольних заходів викладені в “Положенні про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ”
http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_organizaciju_kontrolju_ta_ocinjuva.pdf
та існує “Положення про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету”
http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_rektorskij_kontrol_znan_studentiv_.pdf
Студенти ознайомлені із процедурою запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, які відображені в Етичному кодексі та його додатках
http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf, та порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження.
Правила і процедури, описані в положеннях, є доволі чіткими і зрозумілими та доступними для студентів. Зауважень і побажань зі сторони студентів не виявлено.
Фактів застосування процедур врегулювання конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів не було надано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Дотримання академічної доброчесності в МДУ викладено в “Положенні про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті”. Положення знаходиться у вільному доступі на сайті ЗВО. Для популяризації академічної доброчесності проводяться науково-методичні семінари для викладачів та студентів. Укладено договір з ТОВ “Антиплагіат” щодо використання програмних розробок для перевірки текстів на наявність плагіату. Здобувачі знають і розуміють відповідальність за порушення правил академічної доброчесності. Це забезпечується вивченням теми “Академічна доброчесність та боротьба з академічним плагіатом” в межах дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень”.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Сильними сторонами та практиками є продумані та чітко сформульовані вимоги до контрольних заходів, які є доступними для учасників освітнього процесу; система контролю залишкових знань; впровадження інструментів для перевірки робіт на наявність запозичень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Явних слабких сторін в контексті Критерію не виявлено. Рекомендації комісії: впровадження комплексних контрольних заходів для забезпечення оцінювання набуття студентами інтегральних компетентностей. Наприклад, захист групових проектних робіт, які дозволяють оцінити результати навчання з кількох освітніх компонентів (блоку освітніх компонентів).

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють в достатній мірі коректно встановити досягнення з результатів навчання; визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, підтверджується, в основному, науковими та навчальними публікаціями і участю у виконанні науково-дослідних тематик. Інформації про професійну кваліфікацію або стажування чи підвищення кваліфікації викладачів в контексті дисциплін, які ними викладаються, з самоаналізу і в бесідах з викладачами не отримано. Для викладання окремих дисциплін залучаються внутрішні і зовнішні сумісники. Але кількість дисциплін на одного викладача іноді доходить до 10 і, навіть, 11 (у завідувача кафедри Шабельник Т.В., за її словами), що не може гарантувати якісну підготовку до занять і заважає науковій діяльності. Наукові публікації відповідають заявленим дисциплінам, але недостатньо представлені у високо рейтингових журналах, що входять до наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection. Для забезпечення заявлених у ОП цілей необхідно більше долучати професіоналів-практиків та запровадити практику підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників на базах роботодавців, зокрема ІТ-компаній (як місцевих, так і у інших регіонах), в контексті розвитку професійних та соціальних навичок.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Зарахування НПП на роботу до МДУ здійснюється за конкурсним відбором відповідно до “Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів у Маріупольському державному університеті” http://mdu.in.ua/Dokumenty/konkurs/polozhennja_pro_provedennja_konkursnogo_vidboru_npp.PDF . Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Скарг, нарікань, або фактів порушень не виявлено. В Положенні про конкурсний відбір визначені вимоги лише до академічної кваліфікації викладачів. Вимоги до професійної кваліфікації чи до наявності стажування для підвищення професійної кваліфікації не визначаються, що доцільно було б зробити.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

На ОП Системний аналіз роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу (викладання та рецензування кваліфікаційних робіт). Так, інспектором ДУ кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України Черновол В.С. 12.04.19р. проведено відкриту лекцію на тему: «Проблеми кваліфікації використання електронно-обчислювальних машин як знаряддя вчинення злочину: закордонний досвід».

ОП «Системний аналіз» передбачає проходження ЗВО науково-дослідної практики, яка проводиться на підприємствах, організаціях, фірмах різних сфер і галузей, форм власності, видів діяльності, де є відповідна база для проходження практики. Договори про проходження практики укладено. Роботодавці залучаються у якості керівників науково-дослідної практики від підприємства. МДУ щорічно проводить зустріч з представниками центру зайнятості, провідних підприємств ІТ-галузі, проведення тренінгів, зокрема «Співбесіда твоєї мрії». За підтримки Інформаційного центру ЄС на базі МДУ організовується День кар'єри ЄС, що спрямований на інформування молоді про шляхи професійного зростання та кар'єрні можливості у контексті європейської інтеграції України.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

В рамках ОП є окремі випадки залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять. Зокрема, Шевирьовою О.О. (головний спеціаліст Департаменту фінансів Маріупольської міської ради) проведено лекцію з дисципліни «Математичне моделювання соціально-економічних систем» на тему: «Моделі та методи управління фінансовими системами», 14.11.18.; Макмаком П.М. (розробник програмного забезпечення «Градiєнт-сервіс») проведено лекцію з дисципліни «Сучасні мережеві технології» на тему: «Мережі наступного покоління», 26.09.19.; Жуковим С.Ф. (директор навчально-науково-виробничого центру технологій управління «Квантум», д.т.н.) проведено лекцію з дисципліни «Інформаційно-аналітичні системи» на тему: «Системи управління електротехнічними системами», 04.04.19.; Івохіним Є.В. (д.ф-м.н., проф. кафедри системного аналізу та прийняття рішень КНУ ім. Тараса Шевченка) проведено лекцію з дисципліни «Системний аналіз та теорія прийняття рішень» на тему: «Багатокритеріальні методи для розрахунку ваг і пріоритетів альтернатив рішень», 11.04.19; Толуюпою С.В. (д.т.н., проф. кафедри кібербезпеки і захисту інформації КНУ ім. Тараса Шевченка) проведено лекцію з дисципліни «Захист інформації в комп'ютерних системах» на тему: «Кібербезпека в Україні: захист об'єктів критичної інфраструктури», 27.04.2018. Практика є позитивною, однак, вона не має системного і планового характеру.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

У МДУ розроблене «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету». Шабельник Т.В., д.е.н., завідувач кафедри ММСА пройшла курси підвищення кваліфікації у МДУ за програмою «Розвиток професійної компетенції викладача ЗВО» (Свідоцтво про підвищення

кваліфікації ІПК26593428/000151-19 від 31 травня 2019 р.). Кривенко С.В., к.т.н, доцент кафедри ММСА пройшов курси підвищення кваліфікації у Приазовському державному технічному університеті за галуззю знань «Інформаційні технології» спеціальність «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» (Свідоцтво про підвищення кваліфікації № ІП 24815706/000153-17 від 16.05.2017 р.) Дяченко О.Ф., старший викладач кафедри ММСА пройшла стажування у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на кафедрі системного аналізу та теорії прийняття рішень за темою «Вдосконалення викладання навчальних дисциплін для студентів спеціальності 124 Системний аналіз» (Пр№11 від 27.06.18р.).

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників здійснюється лише в закладах освіти. Практика організації стажування чи підвищення професійної кваліфікації на профільних підприємствах чи підрозділах підприємств відсутня, як і така вимога до викладачів. Що є суттєвим недоліком.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Маріупольського державного університету на 2015-2020 роки
http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/kolektivnij_dogovir_mizh_administracieju_ta_trudov.pdf,
Додаток 5 до Колективного договору МДУ від 23 березня 2015 р., «Положення про преміювання» передбачає преміювання: за використання нетрадиційних форм організації дипломного та курсового проектування; використання та пропаганду передового досвіду ведення навчального процесу; рівень та якість розроблених методичних посібників (новизна матеріалу, використання активних методів навчання, розвиток творчості студентів); рівень комп'ютеризації навчального процесу по курсу та по кафедрі в цілому; підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності, впровадження результатів підвищення кваліфікації в навчально-методичну роботу і наукові дослідження. За словами викладачів, формується рейтинг викладачів, однак, під час зустрічі з комісією викладачі не змогли пояснити як використовується результати рейтингування і навести прикладів преміювання за якісь досягнення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень академічної кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, в цілому, забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Викладачі раз на 5 років проходять курси підвищення кваліфікації, або стажування, згідно “Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників МДУ”

http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_pidvyshennja_kvalifikac_2017.pdf та “Положення про атестацію педагогічних працівників МДУ”
http://mdu.in.ua/Dokumenty/polozhennia/polozhennja_pro_atestaciju_pedagogichnikh_pracivni.pdf. Є приклади проходження міжнародного стажування та стажування у інших ЗВО. Існують пункти в «Положенні про преміювання», які дозволяють стимулювати педагогічну майстерність.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Рекомендації:

- розробити та запровадити вимоги до підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у професійно-орієнтованому контексті (контексті дисциплін, які викладаються викладачем) у профільних компаніях чи підприємствах, які зацікавлені у підготовці кадрів та мають передовий досвід у даній галузі;
- до “Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів у Маріупольському державному університеті” внести вимоги до професійної кваліфікації чи до наявності стажування для підвищення професійної кваліфікації в контексті дисциплін, які викладаються викладачем.
- з метою розвитку педагогічної майстерності, навчально-методичного забезпечення, запровадити тематичні конкурси педагогічної майстерності викладачів (на кращий підручник, електронний ресурс, методичну розробку) з відповідним заохоченням та залученням студентів до процесу оцінювання;
- розширити практику залучення до викладання окремих дисциплін, тем чи занять в межах дисципліни фахівців-практиків.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Експертна група вважає, що реалізація ОП загалом відповідає вимогам в розрізі Критерію 6, а виявлені недоліки не є критичними.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

МДУ розміщується у 5 навчальних корпусах (загальна площа 30883,6 м²), з них навчальні приміщення 6702,5 м². Показник забезпечення навчальними приміщеннями (з урахуванням навчання у 3 зміни) становить 2,6 м², що відповідає вимогам п.33 Ліцензійних умов. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності формується на основі Наукової бібліотеки (160 000 одиниць фонду). Викладачі та студенти мають доступ до електронних баз (Polpred.com, електронна бібліотека видавництва «Центр учбової літератури», JournalTOCs, електронно-бібліотечна система BiblioRossica) та мережових електронних ресурсів вільного доступу (Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України, Електронна бібліотека «Мислене древо», Тематичний інтернет-навігатор Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського). На офіційному сайті МДУ розміщується, систематично оновлюється та підтримується в актуальному стані інформація, що підлягає оприлюдненню. Соціально-побутова інфраструктура МДУ включає Наукову бібліотеку, 3 медичні пункти, 3 їдальні та буфети, гуртожиток на 450 місць, спортивний комплекс.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Позитивною практикою є використання навчального середовища Moodle, на платформі якого в ЗВО створено навчальний портал. Портал містить робочі програми навчальних дисциплін для всіх дисциплін і знаходиться на стадії наповнення іншими навчально-методичними матеріалами. Матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення є безоплатним для студентів та викладачів ЗВО. Скарг або нарікань не виявлено.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. У кожній аудиторії є вогнегасники, на кожному поверсі є схеми евакуацій. У ЗВО працює штатний лікар та психолог.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті створено розгалужену структуру освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, яка включає, зокрема, молодіжний клуб, профспілку, інспектора з соціальної роботи, юрисконсульта, практичного психолога, куратора академічної групи. Допомога в адаптації до навчання в університеті здійснюється завдяки участі у культурно-масових заходах: дебют першокурсників; -організація зустрічей з представниками студентської ради університету, профспілки, молодіжним центром; анкетування щодо виявлення інтересів та потреб в організації позанавчального дозвілля. ЗВО можуть отримати консультації інспектора з соціальної роботи у вирішенні організаційних питань.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Перші поверхи навчальних корпусів адаптовані для осіб з особливими потребами, в тому числі кімнатами особистої гігієни. Біля будівель існують пандуси, виділені окремі місця для парковки.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури вирішення конфліктних ситуацій викладені в Етичному кодексі та його додатках http://mdu.in.ua/Dokumenty/ustanovchi/etichnij_kodeks_mdu.pdf. Студенти ознайомлені з процедурою та знають до кого звернутися для вирішення конфліктних питань. На першому поверсі навчального корпусу існує скринька для скарг і пропозицій. З метою розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ створюється постійно діюча Комісія з питань дотримання Етичного кодексу МДУ. Конфліктних ситуацій на ОПП «Системний аналіз» не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

До сильних сторін можна віднести достатньо хороше оснащення комп'ютерних класів, стан і наповненість бібліотеки і її діяльність загалом, наявність електронних навчальних ресурсів (Навчальний портал на базі середовища Moodle та ін.) і відкритої інформації, пов'язаної зі здійсненням навчального процесу. У ЗВО працює штатний психолог, який надає допомогу усім студентам та викладачам. Присутній обладнаний усім необхідним медичний кабінет. Студенти можуть отримати консультації інспектора з соціальної роботи у вирішенні організаційних питань.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Суттєвих недоліків не виявлено.

Рекомендації:

- розширити можливості для доступу здобувачів освіти з особливими потребами до лабораторій та спеціальних кабінетів, які є на вищих поверхах, за допомогою спеціальних платформ чи ліфтів за наявності фінансування;
- для ефективного впровадження електронних технологій підтримки освітнього процесу на базі платформи Moodle рекомендуємо розробити Положення про електронні навчальні ресурси з описом загальних вимог до їх структури і вмісту, а також розробити систему оцінювання якості розроблених ресурсів і враховувати це при оцінюванні результатів роботи викладачів.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Виявлені недоліки за Критерієм 7 не є суттєвими. Все матеріально-технічні ресурси та освітнє середовище дозволяють досягати задекларованих цілей і програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У ЗВО є розроблені і затверджені Методичні рекомендації з розробки освітніх програм: http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/metodichni_rekomendaciji_z_rozrobki_osvitnikh_prog.pdf 2) та Методичні рекомендації з розробки профілю освітніх програм: http://mdu.in.ua/Ucheb/normativnye/metodichni_rekomendaciji_z_rozrobki_profilju_osvit.pdf. Однак, наведені документи не містять опису власне процедур розроблення ОП, їх моніторингу та періодичного перегляду, а містить загальні вимоги до структури і складових ОП. Відсутній опис процедур залучення стейкхолдерів до розробки та перегляду ОП. З огляду на період роботи експертної групи, неможливо встановити наявність на сайті ЗВО проекту ОП для обговорення спільноюю. На зустрічі з представниками роботодавців, ними підтверджено загальні консультації з кафедрою стосовно змісту ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП не переглядалась. Відповідно до локальних нормативних актів, здобувачі вищої освіти залучені до роботи у дорадчих та робочих органах університету, зокрема, є членами Науково-методичної ради, яка розглядає ОП та виносить рішення про рекомендацію/не рекомендацію до затвердження її Вченою радою. Члени студентської ради університету також входять і до складу Вченої ради університету. Із зустрічі з фокус-групою членів студентського самоврядування ясно, що вони володіють інформацією про ОП, однак фактів їх залучення до розроблення чи перегляду ОП не назвали. Позиція здобувачів вищої освіти за ОП не визначена. З їх слів, вони задоволені навчанням, дисциплінами та якістю викладання. Анкетування проводиться, але експертам не надали анкети і результати анкетування мотивуючи тим, що анкетування закінчилось, доступ до online-анкет закритий, а результати ще обробляються. Однак, після завершення роботи експертної групи на сайті ЗВО з'явилась презентація "Результати анкетування студентів щодо якості вищої освіти в МДУ" від 04.12.2019 р. з якої зрозуміло, що здобувачі ВО дійсно зацікавлені в удосконаленні якості вищої освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП не переглядалась. На етапі реалізації ОП рівня Бакалавр рекомендації роботодавців були враховані (із бесіди у фокус-групах). Є рецензія одного з роботодавців. Роботодавці

приймали участь у наукових круглих столах «Кібербезпека в системі національної безпеки України: пріоритетні напрями розвитку» (26 квітня 2018 р.), «Кібербезпека в системі національної безпеки України: проблеми та перспективи розвитку» (12 квітня 2019р.), де в загальних рисах обговорювались питання змісту компонент ОП та їх відповідності тенденціям ринку праці та ІТ – галузі. Ознак системного та періодичного підходу до вивчення думок та позиції роботодавців не виявлено. Залучення роботодавців (із зустрічей з фокус-групами та гарантом) має епізодичний характер.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Випускників ОР магістр ще не було. Аналіз кар'єрного шляху бакалаврів існує. У МДУ був створений відділ з організації практик та працевлаштування випускників, який рішенням Вченої ради від 10.10.2018 р. був реорганізований у навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників. Відповідно до «Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників Маріупольського державного університету», серед завдань навчальної лабораторії є здійснення моніторингу працевлаштування випускників шляхом збору доповідних записок від кафедр. На основі аналізу наданої інформації формується щорічний загальний звіт щодо працевлаштування випускників МДУ, який обговорюється на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів та університету.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В МДУ існує “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості” http://mdu.in.ua/Dokumenty/jakist-osvity/polozhennja_sistema_vzjao.pdf. Положення опубліковане на сайті університету і містить загальні вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості, в т.ч., містить розділ “Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм”. Однак, конкретних процедур моніторингу ОП, періодичного перегляду та реагування на виявлені недоліки не описано і, відповідно, фактів їх застосування комісія не побачила.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП акредитується вперше. З бесід у фокус-групах відомо, що на момент проектування ОП її зміст обговорювався з роботодавцями та студентами бакалаврату спеціальності “системний аналіз”.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Локальними документами задекларовано, що частково підтвердилось і на зустрічах з фокус-групами викладачів та студентів, що учасники академічної спільноти залучаються до формування внутрішнього забезпечення якості освітньої програми та її покращення. Вчена рада визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої та наукової діяльності. Навчально-методичний відділ організовує навчальний процес, здійснює контроль над змістом освіти і якістю викладання, координує процес дотримання академічної доброчесності. Факультет координує роботу кафедр, які зі свого боку здійснюють освітній процес. Комісія рекомендує звернути увагу на розвиток процесу моніторингу ОП в контексті залучення студентів та роботодавців.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

До сильних сторін можна віднести наявність підрозділу “Навчальна лабораторія з організації практик та працевлаштування випускників”, у функції якої входить здійснення моніторингу працевлаштування випускників і його аналіз.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

У ЗВО відсутні документи, які регламентують процедури розроблення, моніторингу, періодичного перегляду ОП та реагування на виявлені недоліки.

Рекомендації:

- розробити Положення розроблення, моніторингу та періодичного перегляду ОП, у яких визначити відповідні процедури та терміни їх виконання, процеси і періодичність залучення всіх стейкхолдерів тощо;
- розробити періодичні процедури вивчення думки студентів в контексті якості освітнього процесу загалом, не тільки в контексті конкретної ОП.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Документи, які регламентують процедури розроблення, моніторингу, періодичного перегляду ОП та реагування на виявлені недоліки відсутні. Однак, самі процедури моніторингу та залучення стейкхолдерів при розробленні ОП в ЗВО виконувались.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Всі внутрішні нормативно-правові документи ЗВО, які регламентують діяльність університету, опубліковані на офіційному сайті за адресами http://mdu.in.ua/index/normativni_dokumenty/0-254 та http://mdu.in.ua/index/korysni_dok/0-87.
Всі документи є загальнодоступними для всіх учасників освітнього процесу університету.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Інформації про практику оприлюднення проекту освітньої програми на сайті університету з метою обговорення немає. На офіційному сайті відсутній розділ з проектами освітніх програм так само, як і немає розділу із затвердженими програмами. У самоаналізі є посилання на розділ, у якому публікуються документи для обговорення (<http://mdu.in.ua/publ/>). Однак, ОП там відсутні. І сам розділ відсутній у структурі меню офіційного сайту.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма знаходиться за адресою http://mdu.in.ua/Ucheb/OPP/mag/sistemnij_analiz.pdf і містить повний опис та зміст. Однак, комісії не вдалось перейти на опис ОП з пунктів меню офіційного сайту університету. Доступ був отриманий лише після того, як необхідне посилання було надано деканом факультету електронною поштою.

На Навчальному порталі оприлюднені робочі програми навчальних дисциплін, які містять детальний опис змісту, компетентностей, результатів навчання, засобів контролю та ін. і є доступними для загалу.

На зустрічі з комісією представники роботодавців підтвердили, що ознайомлені з ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Наявність відкритого доступу до всіх нормативно-правових документів на офіційному сайті університету. Наявність відкритого доступу до робочих програм навчальних дисциплін. Практика публікації проектів документів для обговорення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Мало інформації на сайті кафедри. Відсутні фото викладачів, їх наукові інтереси, немає інформації про різноманітні заходи, новини, репортажі. Комісія рекомендує, для спрощення доступу учасникам освітнього процесу до опису ОП, створити на офіційному сайті розділ з посиланнями на проекти ОП та на затверджені освітні програми.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Всі головні вимоги відкритості доступу до інформації за ОП дотримані. Недоліки є не критичними.

Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Загалом освітня програма та освітня діяльність за нею відповідають Критеріям акредитації. Є зауваження до певних її аспектів, які не мають критичного впливу на якість реалізації ОП. Експерти вважають, що необхідно звернути увагу на наступні пункти:

- відомості про самооцінювання написані розмито, в багатьох випадках загальними фразами, без конкретики і з багатьма граматичними помилками; у тексті не узгоджені закінчення

фраз; зустрічаються незрозумілі фрази: “Студентоцентризований підхід передбачає: зарахування, досягнення, визнання та атестація ЗВО; “(Кр.4.2); “У зв’язку з отриманням ліцензії за спеціальністю 124 Системний аналіз за другим (магістерським) рівнем у 2018 році, ОПП «Туризм» було розроблено вперше і запроваджено з вересня 2018 р.”(Кр.8.2).

- експерти мають підстави вважати, що викладання дисциплін за ОП не скрізь проводиться державною мовою.

На момент закінчення Звіту на сайті МДУ з’явилися окремим розділом ОП та програма відвідування експертами ЗВО http://mdu.in.ua/index/licenzuvannja_ta_akreditacija/0-176. Це дає надію на швидке реагування освітнім закладом і на інші зауваження та рекомендації.

Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	-

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов’язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

[<http://mdu.in.ua/Uceb/lits/samoostinka/programa-vijizdu-ekspertnoji-grupi-op-sistemnij-an.pdf>]

програма відвідування ЗВО

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

Члени експертної групи (електронні підписи)